

Lezen in de eerste

1 januari 1994

Auteur: Frans van der Hilst

Volume: 25

Nummer: 2

Pagina's: 74-77

Documenten

- [moer_jrg25_019.pdf](#)

recensie hoofdstuk voor hoofdstuk stap voor stap wordt de leerling degelijk gereedschap aangeboden zakelijke teksten te doorgronden frans van der hilst opbouw lezen in de eerste lezen tot de tweede telt zes hoofdstukken waar in de volgende items aan bod komen 1 lezen 2 titels 3 afbeeldingen 4 snel iets vinden 5 zinnen en alinea's en 6 voorspellend lezen over het ene hoofdstuk valt meer op te merken glijkan lezen tot de tweede vbo mavo ken dan over het andere doch alle komen aan groningen wolters noordhoff 1993 1 53 blz bod f34 0 0 lezen in het eerste hoofdstuk worden de leerlingen geconfronteerd met het waarom van reguliere moedertaalmethodes hielden geen het lezen met andere woorden de leesdoelen rekening met het taalniveau van anderstalige deze worden grofweg onderverdeeld in leerlingen nieuwe methodes voor de basis a je leest omdat je informatie wilt krijgen vorming vertonen in dat opzicht een verbetering je leest omdat het fijn is te lezen ring het taalniveau is aangepast didactische c je leest omdat het moet uitgangspunten voor taalarme leerlingen zijn terug te vinden naar gelang het leesdoel wordt aangeleerd anders ligt het bij de leerboeken van de aan welke leesmanier gehanteerd dient te worden dere schoolvakken hoewel her en der een in zes opdrachten moet de leerling via geslo aanpassing van het taalniveau is te bespeuren ten vragen het onderscheid tussen de verschil blijft dat ten opzichte van de all ochtone geleende leesmanieren zich eigen maken bruiker kommer en kwel taalarme leerlingen t snel doorlezen worden geconfronteerd met lange ingewik 2 heel precies lezen kelde zinnen teksten zijn onoverzichtelijk 3 heel goed lezen van het begin tot het eind en of kenmerken zich door veel moeilijke 4 gericht lezen woorden in een relatief kleine tekst te vaak 5 zoekend lezen stuit de all ochtone leerling op figuurlijk taal daarna volgt een zestal opdrachten waarbij de gebruik woorden zijn veelal niet vanuit de leerling via open vragen moet aangeven op context af te leiden welke manier gelezen moet worden dat er steeds meer ondersteunend leer-mate niet all een in dit hoofdstuk maar in de gehele riaal op de markt komt dat tot doel heeft de leergang is voor een didactiek gekozen de toegankelijkheid van teksten te vergroten is leerling leesstrategieen aan te leren eerst via toe te juichen geleide oefeningen gesloten vraagvorm dan met produktieve oefeningen voor nt2 leer bij wolters noordhoff is een leergang in het lingen een goed uitgangspunt fonds opgenomen die rekening houdt met het beginniveau van all ochtone leerlin-

gen de au titels teur van lezen tot de tweede ed glijkan heeft wat denk je dat er in deze berichten zal staan in samenwerking met 16 docenten een dertig plaats de juiste titel bij de juiste tekst tal lessen ontwikkeld en uitgeprobeerd welke titel is onduidelijk waarmee de allochtone leerling op een gegeven dit zijn de vragen opdrachten in het hoofd structureerde wijze leert omgaan met teksten stuk titels werkvormen voor het voorspellend en de doelgroep is de bi leerling naast de verwachtend lezen v b o m nvo editie kent lezen tot de tweede een mavo havo vwo editie 1994 2 moer 74 in het subhoofdstuk wat is het onderwerp wordt beoordeeld ingeven ingegaan op het verband tussen de titel van de tekst en het onderwerp ervan de aan theorie en oefening lezen tot de wijzing je moet hem de titel alleen wat lan tweede blinkt uit in weinig theorie en veel oefening maken blz 39 en dan heb je het onderfenwerk de didactische uitgangspunten al werp van de tekst lijkt me iets te simplistisch doende leert men en oefening baart kunst blijken nog steeds waardevol te zijn ondanks dat afbeeldingen en met enkele opdrachten de theorie beknopt gehouden is is ze wel wordt de aandacht op het belang van illustraties duidelijk ties gevestigd afbeeldingen ondersteunen de aan de lay out is zorg besteed wanneer je tekst het boekje openslaat weet je precies waar je aan toe bent met gele balletjes wordt de snel iets vinden via sterk geleide o e plaats van de theorie aangegeven de opdrachten wordt er op de functie van de lay out ten vallen meteen op er is een mooi goed geweest vooral schuin en vet gedrukte leesbaar lettertype gebruikt al met al ligt er tekst gedeelten spelen daarbij een belangrijke een bruikbare leergang op tafel rol om snel iets te vinden geeft lezen tot de het is duidelijk dat er met allochtone leerlingen tweede de leerling een aantal nuttige tips rekening is gehouden niet alleen uiterlijk maar wat vertellen en titels en kopjes je ook inhoudelijk steeds komt dezelfde volgorde welke informatie geven illustraties je van het aanbieden van de leerstof terug kijk eens bij de inhoudsopgaven of in het reaan het begin van elk subhoofdstuk wordt gister even aangegeven wat de bedoeling is van de opdracht veelal wordt dan nog eens de bedoeling in hetzelfde hoofdstuk komt heel even het ling verduidelijkt het volgende citaat is hier schematiseren om de hoek kijken van een goed voorbeeld in deze les moet je zelf opschrijven wat het onderwerp van de zinnen en alinea's in het hoofdstuk tekst is dus waar de tekst over gaat dan zinnen en alinea's wordt begonnen met het wordt er geoefend elk hoofdstuk wordt met onderscheid tussen een duidelijke en onduidelijke beknopte theorie afgesloten lijke tekst voor wat betreft de lay out om dit de leerling duidelijk te maken is er een op de teksten zijn redelijk tot goed toegankelijk dracht opgenomen hoofdletters in een tekst te voor allochtone brugklas leerlingen het zijn plaatsen vervolgens wordt de leerling gecon over het algemeen bewerkte versies afkomstig fronteed met de lay out van een tekst hoe zie uit dagbladen en schoolboeken je waar een alinea begint en eindigt tenslotte wordt aangeleerd dat een zin in een sterk en zwak lezen tot de tweede is een alinea meestal de belangrijkste is wanneer je al goed te gebruiken leergang sterke punten er deze belangrijke zinnen achter elkaar schrijft van zijn de leesdoelen en leesmanieren de heb je de korte inhoud van de tekst tipt lezen top down benadering van teksten en het snel tot de tweede de leerling iets vinden een van de moeilijkste maar wel belangrijk voorspellend lezen de laat s te 8 blad ste vaardigheden voor een al of niet allochtone zij-

den van lezen tot de tweede zijn voor voor leerling is het terugbrengen van een tekst spelend lezen ingeruimd daarvoor zijn op gedeelte in een overzichtelijke vorm het drachten waarbij het ontbrekende woord schematiseren dat vergt veel oefening is mijn ingevuld moet worden daarna is er een enkele ervaring oefening waarbij een ontbrekende zin genoemd in hoofdstuk 4 snel iets vinden is schematiseren dient te worden de ontbrekende alinea ren ondergebracht van tekst naar schema de moet bij de derde soort opdracht geschreven theorie geeft aan dat tekstschemas handig zijn worden als je de belangrijkste punten moet onthouden en wanneer je een antwoord op een vraag snel wilt vinden 1994 2 meer 75 het schematiseren is het minst sterke punt in alhoewel als je iets op de markt brengt dan lezen tot de tweede een schema moet afge maakt worden een schema moet ingevuld het is nog steeds zo dat een veel gehoorde op worden en bij een opdracht moeten vragen merking binnen het voortgezet onderwijs is vanuit een schema beantwoord worden het wat ze bij jou leren zijn ze bij mij vergeten in betreft hier een waaierschema het boekje leren leren beschreef van parre er zijn meer vormen van schematiseren ren het destijds al het sporensysteem waarmee de allochtone leerling te maken toch is de gedachte van geïntegreerd onder heeft zoals het rubriceren of welk woord of wijs bij ed glijkan aanwezig hij besluit zijn wat hoort niet in het rijtje thuis ook het om aan de leerling met hopelijk krijg je door zetten van gegevens in grafieken en tabellen deze lessen meer greep op teksten en pak je zijn zuivere vormen van schematiseren ze straks nog beter aan niet all een de lessen daarnaast lijken mij een aantal deelbaar nederlands maar ook daarbuiten om dat digheden voorafgaande aan het schematiseren laatste draait het ook daarbuiten ik denk dat van belang hoofd en bijzaken signaal het op zijn plaats was geweest als lezen tot de woorden en het verband oorzaak gevolg ik tweede zijn gebruiker s daarvoor iets had aan mis ze in lezen tot de tweede gereikt ook de plaats van het schematiseren in de wat dan leergang ligt me niet lekker zo wordt het op de eerste plaats door het boek af te sluiten schematiseren voor zinnen alinea s en kopjes met een flink aantal oefeningen hoe ga je hoofdstuk 5 behandeld in verband met de geïntegreerd met teksten om ik kan me zo de stap voor stap benadering had ik het liever volgende vragen en opdrachten bij een tekst andersom gezien voorstellen de leerlingen krijgen met lezen tot de tweede t met welk doel lees je deze tekst degelijk gereedschap in handen maar daar ra hoe lees je deze tekst dan blijft het bij na het ene stuk gereedschap ge bruikt te hebben wordt het weer op het 2 lees de titel gereedschapsbord teruggehangen dan wordt ia wat verwacht je van de inhoud van de tekst het volgende stukje gereedschap van het bord 2b wat weet je al van het onderwerp titel gehaald ik had zo graag eens gezien dat er met de 3 kijk naar de kopjes zaag de beitel de hamer de nijptang de vijl en 3a wat verwacht je van de inhoud van de alinea s de schaaf tegelijk gewerkt zou worden immers wanneer een leerling bijvoorbeeld 4 hoeveel alinea s heeft deze tekst thuis een tekst moet doorgronden dan is hij 4a bij welk woord begint elke alinea niet expliciet met deelvaardigheden bezig nee hij moet het totale pakket van deelbaar 5 wat is de belangrijkste zin van elke alinea digheden geïntegreerd hanteren en dat is m i 5a wat is het belangrijkste woord wat zijn de be precies waar het in het onderwijs mis loopt we langrijkste woorden uit elke zin leren onze leerlingen

heel wat aan maar we leren hun niet er echt mee om te gaan 6 vall en woorden of tekstgedeelten door hun vorm op geïntegreerd onderwijs ik ben nog 6a zo ja welke woorden of tekstgedeelten zijn geen enkele methode tegengekomen die aan dat mijn wens van geïntegreerd onderwijs waar bij de eelvaardigheden in een geheel toegepast 7 staan er illustraties schema's of tabellen bij de moeten worden opdat er een transfer kan tekst plaatsvindende van het ene school vak naar het 7a zo ja andere dan ook maar enigszins tegemoet wat vertellen ze je komt derhalve behoeft de auteur van lezen tot bij welk gedeelte van de tekst hoort de illustratie tweede zich niet aangesproken te voelen tie enz 1994 2 moer 76 8 maak een schema van het tekstgedeelte r t m voor mij is het duidelijk dat je een leerling r wezenlijk helpt wanneer je dat met zijn allen doet dezelfde aanpak kom maar uit je ivoren 9 wat is je leesmanier bij vraag van deze tekst torentje vooral het vak nederlands moet dan van zijn eilandfunctie verlost worden taal is o a snel doorlezen het communicatiemiddel bij uitstek laat het vak nederlands dan ook expliciet voor een o b heel precies lezen deel ondersteunend zijn voor andere vakken o c heel goed lezen van het begin tot het eind tenslotte is er de vraag van hoe pakken we het aan daar zijn organisatiemodellen voor op te o d gericht lezen ste ll en nu staat een organisatiemodel niet ga rant voor een gezamenlijke aanpak het is we l o e zoekend lezen een voorwaarde dan blijft er nog een probleem over en dat is door het idee van vakoverstijgend onderwijs dat dit hele proces zich bij het vak nederlands heb ik me laten afdwalen terug naar lezen tot of bij de studieles afspeelt in de hoop dat de de twee de leerling er bij de andere vakken iets mee doet mijn idee is dat gebruikers lesgevend en er dat laatste is een illusie voor moeten waken dat een leergang als deze voor de leerling is nederlands nederlands niet op een eilandje komt te staan ik advis eer aardrijkskunde aardrijkskunde enz enz al tij hun dan ook lezen tot de twe ede niet als een dens het betreden van een ander leslokaal additionele leergang te gebruiken scheiden zich de sporen zonder na te denken loopt een leerling bij het betreden van het tenslotte aardrijkskundelokaal direct naar zijn plaats midden vooraan het volgende lesuur staat hoe meer woorden je kent des te beter kan je nederlands op zijn rooster zonder na te den je in een taalgebied bewegen ken loopt hij ook nu direct naar zijn plaats ik vraag me dan ook af waarom in lezen tot t rechts achteraan de tweede niets is opgenomen over het omgaan met moeilijke woorden in teksten en over hoe problemen zijn er om op te lossen en voor je je woordenschat kunt uitbreiden het oplossen van dit probleem heb je je collega s nodig de docent nederlands of de mentor studie les heeft de strategie en aangeboden tijdens zijn les worden ze ingesleten oefenen oefenen en oefenen dan zijn de collega s aan de beurt zij moe ten op de eerste plaats op de hoogte zijn van de didactiek zoals die bij nederlands of de stu dieles is gehanteerd op de tweede plaats moet die co ll ega regelmatig het liefst elke les uit de hierboven opgesomde reeks vragen opdrach ten zijn les ondersteunen zodat het een geza menlijke aanpak is om het schoolsucces van elke leerling te vergroten begin er maar aan met een scholengemeen schap van pak weg 1400 leerlingen ik ken nog niet eens al mijn collega s ik hoor het u denken 1994 2 moer 7 7